

2.2. Вокально-інструментальні колективи

2.2.1. Ансамбль народної музики «Музики»

У процесі формування досвіду інструментального виконавства майбутніх педагогів-музикантів важливим компонентом виступає залучення студентів до діяльності у студентських вокально-інструментальних ансамблях.

Представимо історію становлення студентських вокально-інструментальних ансамблів на прикладі факультету мистецтв ТНПУ імені В. Гнатюка, окресливши основні етапи діяльності та роль їх керівників у розвитку вокально-інструментального музикування.

Поштовх до становлення студентських творчих колективів пов'язуємо із відкриттям у 1993 р. музично-педагогічного факультету, на базі якого сформувалася низка інструментальних колективів малих форм, ансамблів, оркестрів. Серед найбільш результативних у творчому плані – ансамбль народної музики «Музики» під керуванням заслуженого працівника культури України, доцента Анатолія Баньковського.

Творчий дебют інструментального ансамблю відбувся у 1999 р. на представленні мистецької програми чоловічого вокального квартету «Акорд» «Допоки музика звучить...» (художній керівник – заслужений артист України Євген Гунько, концертмейстер та керівник інструментального ансамблю – Анатолій Баньковський). До складу ансамблю входили: Уляна Пюрко (солістка), Олег Малиновський (скрипка), Руслан Мельник (кларнет), Андрій Пожернюк (баян), Руслан Стецюк (кобза), Петро Катола (контрабас). У їх виконанні прозвучали «Гуцульська рапсодія» Б. Карамішева, «Карусель» П. Воссена, «Концертна полька» В. Попадюка.

Діяльність ансамблю, як студентського колективу, визначалася специфікою і проблемою частотої зміни складу. Тому, у 2002 році в залі філармонії, де відбувся концерт чоловічого вокального квартету «Акорд» «Допоки музика звучить...» (художній керівник – заслужений артист України Євген Гунько), був представлений новий склад інструментального ансамблю «Музики» (керівник – Анатолій Баньковський): Уляна Пюрко (солістка), Ірина Черненко (скрипка), Маркіян Плахцінський (кларнет), Віталій Михальчишин (баян), Руслан Рутецький (концертмейстер-баяніст), Роман Мелех (ударні) [2].

До 5-річчя ансамблю був підготовлений перший окремий творчий звіт ансамблю народної музики «Музики», який відбувся у 2004 році в рамках днів кафедри інструментальної музики «Impreza». До концертного репертуару увійшли інструментальні твори «Гуцульська фантазія», «Молдавська фантазія (в обробці А. Баньковського), «Буковинський марш» С. Орла, «Концертна полька» В. Попадюка (соліст Микола Підколодний), вокальні твори (соло – Наталя Звір (Овод), Борис Репка, сьогодні – заслужений артист України) [2].

Основу, «золотий склад» ансамблю склали його перші учасники: М. Підколодний (сопілка), М. Плахцінський (кларнет), Р. Рутецький (концертмейстер-баяніст), солістка-вокалістка Н. Звір (Овод), які і сьогодні творчо співпрацюють з ансамблем. Саме участь в ансамблі визначила для них шлях подальшого творчого зростання, адже після закінчення нашого факультету, вони працювали чи працюють викладачами або сумісниками кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва, пов'язавши свій шлях з музичним виконавством та викладанням. Представимо коротко їх творчі здобутки.

Постійною солісткою ансамблю залишається Н. Овод, сьогодні – заслужений працівник культури України,

викладач вокалу ТНПУ ім. В. Гнатюка. До участі в ансамблі «Музики» вона була вокалісткою таких колективів, як «Ватрівчани» (керівник О. Марцінківський) та «Гернове поле» (керівник І. Віспінський). За роки творчої праці у ансамблі «Музики» Наталя Овод брала активну участь у міжнародних та всеукраїнських фестивалях-конкурсах, у концертному житті університету, міста Тернополя, області та всієї України. У її виконанні звучать тонкі інтерпретації різножанрових вокальних творів із репертуару ансамблю «Музики», особливо захоплюють слухачів виконання ліричних творів сучасних українських композиторів, яскравих характерних обробок народних пісень. Наталя Овод часто виконує і функції ритмічного супроводу виконуваних творів (бубен, маракаси).

Микола Підколодний по закінченні музично-педагогічного факультету, як виконавець високого професійного рівня, залишився викладачем по класу сопілки, став учасником, солістом-сопілкарем ансамблю народної музики «Музики». Його майстерність гри на сопілці зачаровує віртуозністю, яскравою образністю та технікою виконання сольних партій, завойовує популярність аудиторії. М. Підколодний працює сьогодні сумісником на кафедрі, поєднує виконавську діяльність в ансамблі «Музики» із творчою навчально-методичною роботою як завідувач відділу музично-естетичного виховання «Центр творчості дітей та юнацтва» м. Тернополя, керівник гуртка «Сопілка». Він відзначений почесним званням заслуженого працівника культури України (2018).

Маркіян Плахцінський від початку заснування і до сьогодні залишається в ансамблі, зарекомендувавши себе високопрофесійним музикантом-кларнетистом, творчою особистістю. Свій виконавський досвід і лідерські організаційні якості М. Плахцінський реалізує і в ансамблі інструментальної музики «Діксиленд», з 2013 р. – як його

керівник. Свою творчу роботу в університеті він поєднує із виконавською діяльністю як артист оркестру Тернопільського академічного театру імені Т. Шевченка, муніципального колективу «Оркестра Волі» та у складі різних виконавських колективів, які гастролують на Тернопіллі, в різних регіонах України та за кордоном.

Руслана Рутецького (випускника класу баяну А. Баньковського, концертмейстера-баяніста ансамблю) можна назвати справжнім сподвижником нашого колективу. Тривалий час він був викладачем та керівником оркестру народних інструментів на кафедрі інструментального виконавства ТНПУ ім. В. Гнатюка. Руслан Рутецький вимагав від себе, своїх студентів, учасників колективів професійної якості звучання, переконливого відтворення стилістики та характеру твору. Він вніс великий вклад у розвиток ансамблю, виконуючи сольні твори та окремі соло у репертуарі ансамблю.

За весь період творчої діяльності ансамблю народної музики «Музики» до складу учасників входило багато талановитої студентської молоді, випускників нашого факультету. Серед них: Руслан Мельник (кларнет), Андрій Пожернюк та Віталій Михальчишин (баян), Руслан Стецюк (кобза), Роман Мелех (бубон, бухало), Михайло Гіль (сопілка), скрипалі Олег Малиновський, Ірина Черненко, Олеся Савка, Марія Ілляшенко; контрабасисти Петро Катола, Василь Жук, Володимир Гадуп'як, Ярослав Жовток, вокалістки Лілія Миц (Рутецька), Олеся Тракало, Мар'яна Фок.

Сьогодні колектив поповнився новим поколінням ансамблістів: скрипальки Дарина Смачило, Надія Видиш, Адріана Москалюк, Христина Сірська, вокалістки Руслана Копоть, Христина Савка, контрабасист Ігор Федорчак, Василь Хомик (ударні). Творчо збагатив колектив ансамблю

випускник нашого факультету Назарій Лещук, який є сьогодні концертмейстером-баяністом.

Отже, на сьогодні до складу учасників ансамблю народної музики «Музики» входять, як його основа, згадані вище викладачі університету, його випускники, студентська молодь нашого факультету мистецтв. Це поєднання стабілізує склад ансамблю, дозволяє передати молоді творчі традиції колективу, заохочує студентів до самовдосконалення, до професійного рівня виконання.

Виконавське мистецтво учасників ансамблю «Музики» було відзначене нагородами Міжнародних, Всеукраїнських, регіональних конкурсів та фестивалів. Серед нагород і відзнак колективу:

- Лауреат Гран-прі I Міжнародного музичного фестивалю-конкурсу «Срібні струни» (Тернопіль, 2000 р.);
- Диплом I ступеня Управління освіти і науки ОДА (Тернопіль, 2002 р.);
- Диплом I ступеня Управління освіти і науки ОДА (Тернопіль, 2004 р.);
- Диплом VI Всеукраїнського конкурсу «З народного джерела» (Рівне, 2006 р.);
- Диплом I ступеня Управління освіти і науки ОДА (Тернопіль, 2008 р.);
- Диплом II ступеня (категорія VI-Б) VI Міжнародного конкурсу баяністів-акордеоністів «PERPETUUM MOBILE» (9–13 травня 2013 р., м. Дрогобич);
- Диплом I ступеня (категорія VI-Б) X Міжнародного конкурсу баяністів-акордеоністів «PERPETUUM MOBILE» (29 квітня – 9 травня 2017 р., м. Дрогобич);
- Диплом I ступеня Управління освіти і науки ОДА (Тернопіль, 2017 р.) [2].

Творчий колектив «Музики» є постійним активним учасником різних творчих зустрічей, імпрез, концертів, звітів, які проводяться не лише в Тернопільському

національному педагогічному університеті імені В. Гнатюка, але й на інших концертних площадках Тернополя та області, міського палацу культури «Березіль», Тернопільського академічного театру імені Т. Шевченка, Українського Дому «Перемога», обласної філармонії. Він був учасником звіту творчих колективів Тернопільщини у столичному Палаці «Україна» [1; 3].

Так, лише впродовж 2010-2017 рр. ансамбль підготував низку творів та тематичних програм для участі у 50-ти концертах, творчих звітах та вечорах. Серед них, для прикладу, вечір-презентація поезій тернопільських авторів П. Сороки, поета-дисидента Я. Павуляка, В. Ярмуша; вечір пам'яті викладача-баяніста А. Найдю, вечір-спогад до 100-річчя від дня народження заслуженого артиста України О. Данічкіна, концерт з нагоди 50-річчя музею С. Крушельницької та ін.

Відповідно до творчої концепції ансамблю, жанрового спрямування колективу, важливими напрямками його діяльності є популяризація народної пісні у її сучасних цікавих обробках, представлення творів сучасних українських композиторів, зокрема і регіональних, пошанування важливих дат та видатних імен в історії України, в національній культурі.

Так, ансамбль є незамінним щорічним учасником Шевченківських мистецьких програм. Особливо вдалим творчими проектами, підготовленими і за участі солістів та колективів факультету, стали: «Величальна Кобзареві» (2010), «Ми чуємо тебе, Кобзарю, крізь століття» (2013), «Омріяна Шевченком Україна» (2014), «Володар у царстві духа» (2015), «Ти до мене, Україно, думами Шевченка гомониш...» (2016), святковий концерт на честь 203-ї річниці від дня народження Т. Шевченка (2017) [1].

У програмах концертів виконувалися, зокрема, «Вітре буйний» (сл. Т. Шевченка, муз. В.Захарченка), «Не тополю

високою» (сл. Т. Шевченка, «Сік землі» (сл. В. Вихруща, муз. В. Толмачова).

На сьогодні ансамбль репрезентує студентській молоді міста та області різні концертні програми на сценах ТНПУ ім. В. Гнатюка, Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка, Терехівського вищого училища культури, Чортківського гуманітарно-педагогічного коледжу імені О. Барвінського, зокрема, і у рамках профорієнтаційної роботи.

Ансамбль «Музики» – постійний учасник творчих звітів та ювілеїв факультету («Мистецькі барви 20-ї осені» до 20-річчя факультету та ін.), виступів до Днів університету, Днів музики. Його виступи прозвучали у рамках різних громадсько-мистецьких акцій, серед них, в акціях підтримки «Тернопільського майдану» впродовж подій Революції Гідності.

Ансамбль, як запрошений колектив, виступає у гала-концертах міського студентського пісенного фестивалю-конкурсу «Окрилені піснею», де були відзначені солістки ансамблю «Музики» Руслана Копоть (диплом II ступеня, 2016 р.), Христина Савка (диплом III ступеня, 2017 р.).

Оглядаючи майже 20-річний період діяльності колективу, слід згадати і його гастрольні поїздки. Найбільш пам'ятними для ансамблю були: Міжнародний студентський фестиваль (м. Бельфорт, Франція, 2000 р.) разом з квартетом «Акорд», Міжнародний фольклорний фестиваль (м. Краків, Польща, 2004, 2008 рр.) на запрошення Польського мистецького культурного центру.

Нагромадивши значний репертуар, колектив «Музики» і сьогодні постійно працює над новими творами, новими тематичними концертними програмами. Так, репертуар колективу збагатився творами в аранжуванні А. Баньковського, серед них: пісні «Три дороги» (сл. Ю. Рибчинського, муз. О. Зуєва), «Над землею тумани»

(сл. А. Бінцаровської, муз. С. Родько), «Тримай мене міцно» (сл. і муз. Х. Соловій), «Україна колядує» (сл. і муз. І. Федішин). Серед обробок інструментальних творів – «Фантазія на українські народні теми», «Молдавська фантазія», «Тернопільська полька», «Весільна полька», молдавський танець «Жайворонок».

Популярністю у слухачів користуються обробки А. Баньковського таких авторських творів, як: «Концертна полька» та «Карпатські візерунки» В. Попадюка, «Буковинський марш» С. Орла, «Запорозький марш» В. Гуцала, «Весняна хора» В. Раду, «Гуцульська рапсодія» Б. Карамішева, «Чардаш» В. Монті та ін.

Значне місце у репертуарі ансамблю займають обробки народних та авторських пісень «Гей, Іване», «Ой, я знаю, що гріх маю», «Ти до мене не ходи», «Ой, мій милий вареничків хоче», «Ярема», «Як я спала на сені», «Ой, Марічко, чичері», «Розпрягайте хлопці коней», «Сусідка», «На вулиці скрипка грає», «Там, де Ятрань круто в'ється», «Коріння» (сл. В. Вихруца, муз. В. Толмачова), «Ой, несе весна відерця» (сл. А. Димиденка, муз. М. Мозгового), «Не забудь» (сл. Б. Стельмаха, муз. Б. Янівського), «Явір і яворина» (сл. Д. Павличка, муз. О. Білаша), «Журавка» (сл. В. Юхимовача, муз. О. Білаша).

Колектив ансамблю долучається до процесу підготовки магістерських творчих робіт. За участю нашого колективу успішно відбувалися сольні концерти Мар'яни Фок, Ярослава Мартинюка, Євгена Водяного, Олесі Тракало, Марії Стасишин, сольні магістерські програми Іванни Ящук та Ігоря Федорчака, які свого часу були учасниками колективу «Музики».

Підводячи підсумки огляду, слід згадати творчу співпрацю керівника колективу з відомими музикантами Тернопілля, зокрема, із художнім керівником академічного ансамблю народної музики «Візерунок», заслуженим

артистом України Мирославом Бабчуком, із заслуженим діячем мистецтв України, композитором, аранжувальником Миколою Шамлі, які підтримали ідею створення ансамблю «Музики», дали творчий «імпульс» ансамблю, подарувавши ряд оригінальних аранжувань та обробок українських народних пісень.

Так, до репертуару ансамблю народної музики «Музики» увійшли обробки та аранжування М. Шамлі, зокрема, «Сиділа-м під грушков», «Ой візьму відерце», «Черевички», «Ти си гадаш, мій Андрійку», «Була собі Марієчка», «Не тополю високою», «Вітре буйний» (обидві на слова Т. Шевченка), «Єсть у мене одна» на слова Лесі Українки) [1].

Результативною є і співпраця з іншими мистецькими осередками міста і області, зокрема, з Тернопільським обласним музичним училищем ім. С. Крушельницької, з якого приходять творчі випускники-музиканти, з Тернопільською обласною філармонією, зокрема, з оркестром ансамблю танцю «Надзбручанка» [31].

Отже, впродовж 1999–2018 рр. ансамбль народної музики «Музики» став по-справжньому мистецькою «лабораторією», у якій виховалося не одне покоління студентів-інструменталістів та вокалістів, розвиваючи таким чином виконавські ансамблеві традиції української музичної культури.